

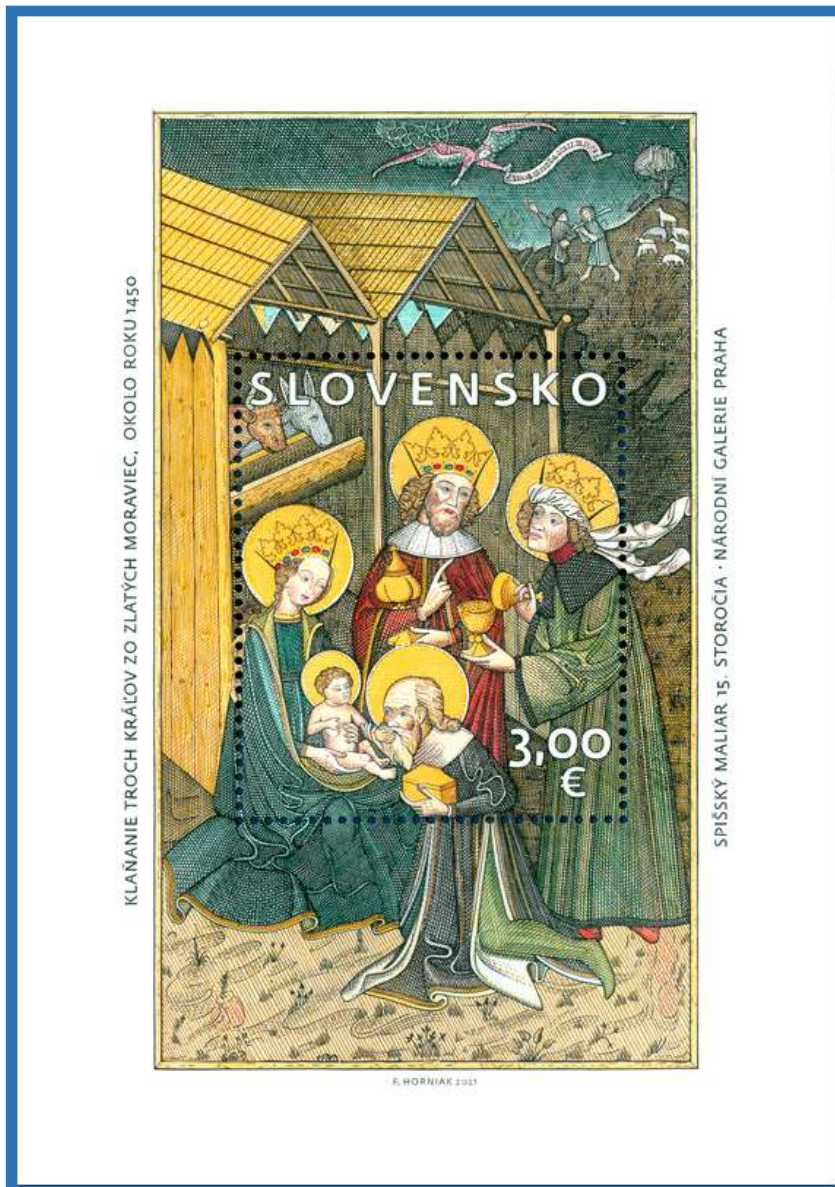
SU. GABRIEL

Ročník XXX – 2021

číslo 5(111)

INFORMAČNÝ BULLETIN SPOLOČENSTVA ZBERATEĽOV
FILATELISTICKÝCH MATERIÁLOV S KREŠŤANSKOU TEMATIKOU
NA SLOVENSKU

VIANOCE 2021

Vydáva SSG pre internú potrebu svojich členov.

Číslo 111 - zostavil a technicky zrealizoval: Ján Vallo
- vyšlo dňa: 6.12. 2021
- náklad: 75 kusov
- nepredajné
- neprešlo jazykovou úpravou

Protektor: J.E. prof. ThDr. Mons. Viliam JUDÁK, PhD.

Predseda: Ján VALLO, Štefana Straku 3/3, 914 01 Trenčianska Teplá
mobil: 0911-811099; E-mail: janvallo@gmail.com

Podpredseda: Veronika CHORVATOVIČOVÁ, Francisciho 9, 917 01 Trnava, tel.: 0918-996807

Tajomník : Katarína VYDROVÁ, Novozámocká 300, 951 12 Ivanka pri Nitre; tel.: 037-6564409

Hospodár: Ľuba TARABOVÁ, Hliny 1300/123, 017 01 Považská Bystrica, tel.: 042-4363792

Kronikár: Jozefína IGLÁROVÁ, Vinohradská 3/C, 920 01 Hlohovec, tel.: 033-7421376

Revízor: Stanislav ZAHORŇACKÝ, Malé Lednice 118, 01816 Domaniža, tel.: 042-4394827

Bankové konto: Spoločenstvo Sv. Gabriel, Hradné nám.7, 95050 Nitra
Československá obchodná banka (ČSOB), IBAN: SK31 7500 0000 0040 0813 0086

Internetová stránka: www.svgabriel.sk

SSG je od roku 1992 členom UNIO MUNDIALIS SANCTI GABRIELIS ARCHANGELI

Protektor: J.Em. kardinál Dr.Christoph SCHÖNBORN

Prezident: Wilhelm REMES (Linz, Rakúsko)

Viceprezidenti: Mark BOTTU (Gent, Belgicko)

Ján VALLO (Trenčianska Teplá, Slovensko)

Generálny sekretár: Franz LANG (Wien, Rakúsko)

Hospodár: Franz-Josef KAMPMEYER (Wallenhorst, BRD)

Web majster: Anton SCHIPPER (Rotterdam, Holandsko)

Alle ausländischen Interessanten für die Mitgliedschaft und das Bulletin können sich an die Anschrift des Vorsitzendes (Ján Vallo) wenden.

All collectors who are interested in the membership and the bulletin may write to the address of the president (Ján Vallo).

Z obsahu:

- príhovor predsedu
- 60. stretnutie SSG v Trenč. Teplej
- sv. Cecília, mučenica
- sv. Tomáš Morus, mučeník
- sakrálné veci vo filatelii /9
- bitka pri Lepante
- sv. Ján Pavol II. – recenzia knihy
- vianočný príbeh
- novinky Slovenskej pošty
- novinky Českej pošty
- kronika Sv. Gabriela
- viete že...
- členské príspevky a základňa

Ďalšie číslo bulletinu by sme chceli vydať v marci 2022. Prosím o zasielanie príspevkov do 15.marca 2022.

Vydané s finančnou podporou MDV SR

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Milí priatelia!

Dnes v noci do čižmy, ktorú ste pripravili pre sv. Mikuláša dostávate elektronicky i nové číslo nášho bulletinu Sv. Gabriel (tí, ktorí ho dostávajú len v tlačenej forme, tak ho dostanú cez vianočnú poštu v Rajeckej Lesnej – dúfam, že sa to pri terajších covidových opatreniach podarí).

V čísle nájdete články od K.Vydrovej, Ľ.Káľavského, M.Kiššimona a zbytok som doplnil ja. Dúfam, že každý si niečo zaujímavé nájde. Tiež na prebale je predbežný program nášho jarného stretnutia a „objednávaci formulár“ na ubytovanie a stravu. Tiež je tu i otázka, na ktorú odpovede by sme radi uviedli i v „Pamätnici 2012-2021“ a pre vystavovateľov i informácie o výstavách za posledné desaťročie. Prosím, venujte týmto veciam pozornosť a tiež dodržte termíny! Tiež si dobre všimnite i (ne)zaplatené členské za minulé roky (predposledná strana bulletinu), lebo „príležitostnú tlač s dotlačou k 30.výročíu SSG“ dostanú len tí, ktorí majú vyrovnané všetky podlžnosti. Tí, ktorí dostávajú bulletin len elektronicky, tiež cez vianočnú poštu dostanú malé suveníry.

Aj pre budúci rok sme sa zaregistrovali ako poberatelia 2% z dane z príjmu fyzických a právnických osôb. Takže opäť by sme vás prosili o oslovenie ľudí vo vašom okolí. Údaje, ktoré sú k tomuto potrebné (tlačivá nájdete od januára aj na našej webovej stránke):

Obchodné meno alebo názov: **Spoločenstvo Sv. Gabriel**
Sídlo: **Hradné nám. 7, 950 50 Nitra**
Právna forma: **Občianske združenie**
Identifikačné číslo prijímateľa: **37964330**

Budúci rok bude pre nás teda „jubilejný“. Dúfajme, že pandemické okolnosti nám aj doprajú patrične ho osláviť a v Dolnom Smokovci v Charite sa stretneme v hojnom počte a takto i prehĺbime nielen filatelistický a kresťanský rozmer nášho SSG, ale i to „rodinné“ spoločenstvo, ktoré nás charakterizuje.

Prajem vám všetkým požehnané a milostiplné sviatky Božieho narodenia a v Novom roku 2022 veľa zdravia, spokojnosti, Božie požehnanie a snád i potešenie z našej - kresťanskej filatelie.

Ján Vallo, predseda SSG

60. stretnutie SSG v Trenčianskej Teplej, 16.10.2021

Jesenné stretnutie SSG sa opäť uskutočnilo v Trenčianskej Teplej 16.októbra 2021 v pastoračnom centre farnosti. Stretli sme sa v peknom počte – 29 (26 členov a 3 hostia).

Už po siedmej hodine prichádzali prví gabrielisti a začala intenzívna burza prineseného filatelistického materiálu. Medzitým nejaké občerstvenie a po desiatej hodine začalo samotné jednanie. Predseda SSG všetkých privítal, prečítal mená ospravedlnených a informoval o dianí v SSG od posledného stretnutia (2 čísla bulletinu; členská základňa stúpila o troch členov – traja noví; akcie, ktoré sa v tomto období uskutočnili – Bratislavské zberateľské dni, Sběratel, inaugurácie známok Solivar, pápež František a Banská Štiavnica; výstava v Nitre; stretnutie s viacerými gabrielistami v Nemecku; návšteva múzea kresťanskej filatelie v Bardeli; 70.výročie vzniku St. Gabriel v Rakúsku; pečiatky v Močenku). Na záver príhovoru informoval o pripravovanom jubilejnom stretnutí (30 rokov SSG) v Dolnom Smokovci. K tejto téme sa rozvinula i čulá diskusia (bližšie na prebale bulletinu). V diskusii ešte M. Šajgalík bližšie informoval o súťažnej výstave v Nitre v septembri a tiež sa diskutovalo o príspevkoch do nášho bulletinu – povzbudiť k písaniu; posilať výlučne len v elektronickej forme; musia byť kresťanské a filatelistické. Po skončení oficiálnej časti pokračovali diskusie i výmena filatelistického materiálu i odpoľudnia (poslední odchádzali o štvrtej hodine). Účastníci stretnutia odchádzali spokojní a obohatení o priateľské zážitky a mnohí i o pekný filatelistický materiál.

Sv. Cecília, mučenica

Koncom staroveku sa rozšírila v Ríme a postupne v ostatnom západnom kresťanstve úcta sv. Cecílie. Maliari často znázorňovali scény z jej životopisov a od 15.storočia si ju osobitným spôsobom uctievali hudobníci ako svoju patrónku.

Podľa najstaršieho zachovaného životopisu, ktorého pôvod siaha do 5.storočia, Cecília bola mladá rímska kresťanka, zasnúbená s istým pohanom, ktorý sa volal Valerián. Cecília získala svojho snúbenca i jeho brata Tiburcia pre kresťanstvo. Údajne ich pokrstil pápež Urban. Obaja sa stali horlivými kresťanmi a boli za to umučení. Na smrť bola odsúdená aj Cecília. Najprv ju chceli zadusiť alebo azda spáliť v rozpálenom kúpeli v jej vlastnom dome, a keď sa im to nepodarilo, sudca ju rozkázal sťat'. Kat jej údajne tri razy zaťal do šije mečom, ale nemohol jej odňať hlavu. Cecília vraj potom ešte žila tri dni, počas ktorých venovala pápežovi Urbanovi svoj dom v rímskom Zátiberí, kde je teraz bazilika sv. Cecílie, aby ho používal na bohoslužby. Podľa životopisu Cecíliu pochovali pri Appijskej ceste, odkiaľ pápež Paschal dal preniesť roku 821 jej pozostatky s ostatkami mučeníkov Valeriána, Tiburcia a Maxima, ako aj pápežov Urbana a Lucia, do jej baziliky v Zátiberí.

Životopis uvádza, že sv. Cecília bola umučená za pápeža Urbana, ktorý spravoval Cirkev v rokoch 222-230. Jestvujú aj iné, odlišné údaje o čase smrti sv. Cecílie, ale ani jeden z nich sa nedá historicky overiť.

Je však isté, že v 5.storočí jestvoval v Ríme titulárny kostol, nesúci Cecíliino meno. Mená v názvoch titulárnych kostolov boli obyčajne menami osôb, ktoré založili tieto kostoly. Často to boli ich rodinné domy, ktoré venovali na bohoslužobné ciele.

Zachoval sa neúplný nápis z konca 4. storočia, podľa ktorého už v tom čase bol v Ríme kostol zasvätený sv. Cecílii. Najstaršia zmienka o liturgickej úcte sv. Cecílie je v životopise pápeža Vigila. V ňom sa uvádza, že pápež na rozkaz cisárovnej Teodory zajali v zátiberskej bazilike sv. Cecílie 22.novembra 545, keď tam konal bohoslužby vo výročný deň jej smrti. To znamená, že v tom čase bol kostol už iste zasvätený sv. Cecílii a že sa tam slávil jej sviatok 22.novembra, ako sa slávi doteraz.

Ako sme už spomenuli, sv. Cecília sa uctieva aj ako patrónka hudobníkov. Táto úcta je neskoršieho dáta. Je dokázateľná až do 15.storočia, a to na základe zmienky v jej životopise, že kým pri jej svadobnej slávnosti hral organ, ona v srdci spievala iba Bohu: "*cantantibus organis in corde suo soli Domino decantabat*". Tento text sa v menšej obmene dostal aj do liturgických antifón a umožnil tak spojiť rímsku mučeníčku so svetom spevu a hudby.

spracoval JV

Svätý Tomáš Morus, mučeník - patrón právnikov a štátnikov

Tomáš Morus (1478–1535) bol anglický humanista, štátnik, mučeník a človek pevného charakteru. Jeho život začal mimoriadnou kariérou a končil na popravisku.

Narodil sa v Londýne ako syn právnik. Vzdelávať sa začal v škole sv. Antona pod patronátom canteburského kardinála. Pokračoval v Oxforde, kde študoval gréčtinu, latinčinu a antickú filozofiu. Keďže otec mu nedokázal pokryť štúdium, vrátil sa do Londýna, kde od roku 1492 študoval právo. Počas štúdií žil mimoriadne skromne. Študoval dielo sv. Augustína, Boží štát. V rokoch 1503 až 1504 sa pripojil k duchovným cvičeniam v kartuziánskom kláštore. Túžil stať sa mníchom a zanechať právnickú kariéru. Nakoniec sa rozhodol ostať laikom. Zvolil si kariéru právnik a politika. Bol známy svojou poctivosťou, neúplatnosťou a imunitou voči korupcii. Mal veľké porozumenie pre chudobných, ktorí sa dostali do rozporu so zákonom.

V roku 1505 bol 26-ročný Morus zvolený do parlamentu. V tomto roku sa oženil, mal štyri deti, syna a tri dcéry. Keď mu v roku 1511 po pôrode zomrela manželka, oženil sa so staršou vdovou. Postaral sa, aby aj jeho dcéry získali riadne vzdelanie. Rodina žila v priestrannom dome, kde bola kaplnka, knižnica, študovňa, veľká záhrada a kde bolo dostatok miesta nielen pre početnú rodinu, ale aj pre hostí. V dome hostil aj slávneho humanistu Erazma Rotterdamského a významného nemeckého maliara, portrétistu Hansa Holbeina mladšieho. Obaja žili v meste na brehu Rýna, v Bazileji (Basel, Švajčiarsko). Odišli do Anglicka pred zmätkami reformácie, keďže život v Bazileji sa stal neznesiteľný. Prvý odišiel Erazmus Rotterdamský, ktorý zostal Morusov priateľ až do konca života. Obdivoval jeho zbožnosť a striedmosť života. Hans Holbein onedlho nemal inú možnosť iba urobiť to isté a s odporúčaním k veľkému vzdelancovi Morovi odišiel aj on do Anglicka. V Anglicku ako prvého portrétoval Tomáša Morusa a jeho rodinu. Vďaka nemu máme portrét nielen Morusa, ale aj Erazma Rotterdamského a členov kráľovskej rodiny.

V roku 1509 po smrti anglického kráľa Henricha VII. nastúpil na trón jeho syn Henrich VIII. Ten si všimol Tomáša, ktorý bol v Londýne sudcom a mal veľmi dobrú povesť. V roku 1515 ho kráľ poveril diplomatickým poslaním vo Flámsku, kde počas voľných chvíľ napísal svoje najvýznamnejšie svetoznáme dielo „Utópia“. Dej románu sa odohráva vo vysnenej ideálnej neexistujúcej spoločnosti. Morus je autorom aj historických kníh, spomeňme dielo „História Richarda III.“, ktoré sa stalo podkladom pre divadelnú hru Shakespeara.

V roku 1517 sa Morus stal osobným tajomníkom a poradcom kráľa Henricha VIII. Pôsobil ako komisár pre vysoké školy v Oxforde a Cambridge. Vítal zahraničných diplomatov a v roku 1521 bol povýšený do rytierskeho stavu a dostáva titul Sir. Bol zvolený za predsedu parlamentu a roku 1529 za diplomatické zásluhy sa stal lordom kancelárom, čo znamenalo najvyššiu hodnosť po kráľovi. Bol rozhodným protivníkom Martina Luthera a pomáhal Henrichovi VIII. pri písaní spisu „Obrana siedmich sviatostí“, za čo pápež odmenil kráľa titulom „Defensor fidei“ (obranca viery). Jeho vzťah s kráľom bol v tomto období nadštandardný.

Príčina Morusovej budúcej tragédie spočívala v konflikte medzi pápežom Klementom VII. a kráľom Henrichom VIII., ktorý žiadal o anulovanie manželstva s kráľovnou Katarínou Aragóňskou. Morus nebol ochotný sa podieľať na rozvoде, a preto roku 1532 odstúpil z úradu kancelára. Riadil sa svedomím, lebo vedel, že je povinný počúvať Boha. Rešpektoval autoritu kráľa, no odmietol ju vyzdvihovať nad Božiu.

Rím odmietol uznať kráľovo manželstvo za neplatné. Vykonávateľom despotickej vlády Henricha VIII. sa stal nový lord kancelár Thomas Cromwell. Kráľ si nechal schváliť zákon o zvrchovanosti, sám sa dosadil do čela anglikánskej cirkvi a tým sa odtrhol od Rímskokatolíckej cirkvi. V roku 1533 uzavrel druhé manželstvo s bývalou dvornou dámou Annou Boleynovou, ktorá bola v roku 1536 sťatá. Zo šiestich manželstiev Henricha VIII. dve dal popraviť, dve skončili rozvodom, jedna zomrela pri pôrode a posledná zostala nažive.

Tomáš Morus bol od apríla 1534 väznený a v júli nasledujúceho roka súdený za velezradu. Bol uznaný vinným a odsúdený na smrť. Dňa 6. júla 1535 bol sťatý podobne ako jeho priateľ a mučeník v tej istej veci biskup John Fisher, niekoľko dní pred ním.

Keď sv. Tomáša Morusa pozvali vypovedať pred tribunál, vedel že ortieľ smrti je nad ním vyneseny. Rozlúčil sa s najbližšími, lebo nechcel, aby ho sprevádzali podľa zvyku na nábrežie. Šli s ním len dvaja – milovaná dcéra Margaréta Roperová so synovcom Viliamom Roperom – aby ho spolu s niekoľkými sluhami odprevadili na krátkej ceste k Toweru. Nik sa neopovážil prerušiť mlčanie. Po chvíli Morus zašepkal Roperovi do ucha: „Synu ďakujem Pánovi za vyhranú bitku“. Neskôr Roper napísal, že vôbec nerozumel zmyslu tých slov. Až časom pochopil, ako viera dávala Morusovi istotu, že Pán bude s ním v jeho poslednom boji.

Svätý Tomáš Morus ukazuje, ako Ježišova modlitba na Olivovej hore posilnila mnoho kresťanov pri znášaní veľkých ťažkostí. Rozjímanie o týchto udalostiach dodalo sil aj jemu, keď čakal na mučenícku smrť za vernosť svojej viere.

V roku 1886 bol Tomáš Morus pápežom Levom XIII. blahorečený a v roku 1935 bol pápežom Piom XI. svätorečený. Pápež Svätý Ján Pavol II. v Jubilejnom roku 2000 nazval sv. Tomáša nebeským patrónom štátnikov a právnikov.

Sakrálne architektonické prvky, devocionálne a symboly vo filatelii (encyklopedický cyklus)

Legislatíva a odborná literatúra definuje stavbu ako stavebnú konštrukciu postavenú stavebnými prácami zo stavebných výrobkov pevne spojenú so zemou. V bežnom živote nás obklopuje plejáda najrozmanitejších stavieb od celkom jednoduchých prístreškov až po obrovské stavebné komplexy. Kostol je z tohto hľadiska definovaný ako komplexná nebytová stavba slúžiaca na účely vykonávania náboženského kultu. Môže byť postavená z rôznych materiálov a rôznymi technikami.

Drevený kostol (024)

Územie Slovenska má prevažne hornatý charakter. Okrem oblasti Podunajskej a Východoslovenskej nížiny patrí zvyšok do horského systému zvaného Karpaty. Niet divu, že prírodné bohatstvo tejto lokality s prevládajúcimi lesmi výrazne ovplyvnilo staviteľskú činnosť. Z dreva sa stavali rodinné domy, hospodárske budovy, technické zariadenia i kostoly. V 18. storočí bolo na území Slovenska okolo 300 drevených kostolov. Do dnešných dní sa ich zachovalo zhruba 50. Drevené chrámy sa vyskytujú

na celom území Karpát a v ich priľahlých lokalitách (okrem Slovenska sú to aj Čechy, ale najmä Poľsko, Ukrajina a Rumunsko). Podľa výrazného vonkajšieho vzhľadu sa vykryštalizovali tri architektonické typy

karpatských drevených chrámov – lemkovský, bojkovský a huculský (podľa osídlenia etnickými skupinami). Lemkovský a bojkovský typ sú charakteristické svojou pozdĺžnou trojpriestorovou dispozíciou pozostávajúcou z veže, lode a svätyne. Vzájomne sa odlišujú stupňovitou výškou strešnej kompozície ukončenej vežami. Pri lemkovskom type (najviac zastúpenom na Slovensku) sa trojnásobná výšková vežová dispozícia smerom od západu na východ (od veže k svätyňe) znižuje; pri bojkovskom type je stredná veža nad loďou najvyššia. Na Slovensku máme iba jeden kostol bojkovského typu v Nižnom Komárniku. Huculské typy drevených kostolov na Slovensku nemáme. Rozšírené sú najmä v Poľsku a Ukrajine. Vyznačujú sa centrálnym päťpriestorovým pôdorysom v tvare rovnoramenného (gréckeho) kríža. Stredový priestor lode je zastrešený centrálnou kupolou. Okolo neho sú štyri bočné priestory zastrešené sedlovými strechami s menšími vežičkami. Priestor na východnej strane je svätyňa, na západnej predsieň, bočné tvoria priečnu loď. Okrem karpatskej oblasti sa drevené kostoly nachádzajú aj v niektorých severských krajinách (napr. Nórsko, Fínsko, Švédsko, Island).

Murovaný kostol (025)

Za murovanú stavbu sa považujú objekty zhotovené z tvrdých materiálov ako sú napr. kameň, tehla, betón. V prípade kameňa, tehly alebo iných kvádrovitých materiálov ide o techniku postupného vrstvenia muriva.

V prípade betónu sú to stavby vytvorené liatím riedkeho materiálu do formy a jeho následné stvrdnutie. Takéto stavby nazývame homogénne alebo liate. V súčasnosti sa pri jednej stavbe zvyčajne využijú obidve techniky keď sú zvislé plochy stavané vrstvením a vodorovné liatím. Pri stavbe historických murovaných kostolov sa používal lomový kameň. V románskom období to boli prevažne ploché pieskovcové kamene, ktoré sa najmä z vnútra omietali maltou. Malta zvyčajne kopírovala nerovnosti podkladu takže bola viac či menej zvlnená. Pre gotické kostoly boli charakteristickými stavebnými prvkami opracované kamenné bloky (kamenná gotika). Vonkajšiu výzdobu tvorili kamenné figurálne plastiky. V regiónoch chudobných na kameň (severské európske krajiny) sa používala pálená tehla (odtiaľ názov tehlová gotika). Typickou charakteristikou tehlovej gotiky bola absencia figurálnych plastiek a neomietnuté vonkajšie steny, takže bolo pekne vidieť štruktúru muriva. V období renesancie sa na stavebné účely využívala viac tehla ako kameň. Steny sa omietali a zdobili štukatúrou. Múry barokových a neskorších stavieb pozostávajú prevažne z tehál omietnutých silnejšou vrstvou omietky. Omietnuté vonkajšie steny kostolov sa finálne upravujú fasádnymi farbami. Tu prevláda najmä biela, potom nasledujú okrové a sivé odtiene. V menšej miere sa vyskytujú murované kostoly so zelenými, modrými či inými fasádami.

Kombinovaný kostol (026)

Niektoré kostoly pozostávajú z jednotlivých častí postavených z odlišných materiálov. Filatelisticky to môžeme dokumentovať československou známkou z roku 1971 na ktorej je zobrazený kostol sv. Bartolomeja v českej obci Kočí (Pardubický kraj okres Chrudim). Kostol je dominantou obce a na prvý pohľad zaujme svojou materiálovou štruktúrou. Na kamenné múry presbytéria a lode nadväzuje drevená veža (zvonica) a drevený prístupový most. Drevený je aj kazetový strop a celá strecha.

Kostolné ruiny (027)

Medzi základné požiadavky na stavbu patria aj jej bezpečnosť a trvácnosť. Predpokladaná životnosť murovanej stavby je približne sto rokov. Podmienkou je tu ale pravidelná údržba a ochrana. Vidíme to najmä pri rodinných domoch kde je stále niečo vylepšovať a prestavovať. Čo vyhovovalo jednej generácii nemusí vyhovovať tej ďalšej. Kostoly sú iná kategória lebo bez vážnejších zásahov pretrvávajú storočia a slúžia nespočetným generáciám.

Väčšina chrámov je zahrnutá do pamiatkového fondu a starostlivosť o ne podlieha prísnyim pravidlám, ktoré okrem iného dbajú na zachovanie štrukturálnej a materiálnej pôvodnosti.

Napriek všetkým snahám o neporušiteľnosť a nezničiteľnosť sakrálnych stavieb vyplývajúcim z ich dôstojnosti a posvätnosti, mnohé boli úplne odstránené alebo ich zvyšky kde-tu nachádzame v značne schátralom alebo zruinovanom stave. Ide najmä

o kostoly alebo celé kláštorné komplexy na ťažko prístupných miestach (napr. Kláštorisko v Slovenskom raji, Katarínka v Malých Karpatoch a pod.). Tiež farské alebo filiálne kostoly postavené takpovediac „od ruky“ na dnešné pomery už nevhodnom mieste (napr. Sedliacka Dubová, Zázrivá). V neposlednom rade sú to aj pozostatky kostolov zaniknutých obcí (napr. Milož pri Spišskom Hrušove, Gombasek pri obci Slavec, kostol sv. Štefana Kráľa na brehu vodnej priehrady Domaša nad zatopenou obcou Kelča).

Aktuálnou otázkou zostáva ako sa k miestam s ruinami kostolov správať a ako ich vnímať. Treba si uvedomiť že stále ide o sakrálne objekt (resp. jeho pozostatky), ktorý bol v minulosti posvätený (konsekrovaný) alebo požehnaný. Aj keď posvätné miesta, ktoré boli z veľkej časti zničené automaticky podľa Kódexu kánonického práva strácajú posvätenie alebo požehnanie (CIC Kán. 1212), netreba zabúdať že sa tu odohrávala nespočetne krát najsvätejšia obeta svätej omše, tu prebýval sám Pán Ježiš Kristus v Sviatosti Oltárnej, vysluhovali sa tu ostatné sviatosti. Okrem toho to bolo miesto častých návštev veriacich i prednášania vrúcnych modlitieb. Skoro bez výnimky išlo aj o miesto s telesnými pozostatkami tu (resp. v bezprostrednom okolí) pochovaných ľudí.

Lubomír Kaľavský

Bitka pri Lepante – 450.výročie

Písal sa 7.október 1571 a západne od Grécka proti sebe stálo vyše 400 lodí. Práve v ten deň sa malo rozhodnúť o osude Stredozemného mora na najbližšie desaťročia.

V 16.storočí bola Osmanská ríša veľmocou. Dobytím Konštantínopolu v roku 1453 sa jej podarilo otriast' kresťanským Západom i jeho vládcami. Európa, relatívne slabá a roztrieštená, sa zmohla len na slabý odpor. Osmani sa prevalili cez Balkán aj severnú Afriku a začali boj o ovládnutie obchodných ciest vo východnom Stredomorí, ktoré dovtedy ovládali Benátčania. Sultáni sa netajili tým, že chcú kresťanskú Európu dostať pod nadvládu polmesiaca, a ich snom bolo vidieť viať svoje vlajky z vatikánskych veží. Fantáziu mohli premeniť na realitu. Mali k dispozícii silnú a organizovanú armádu, ktorej zložkou bolo aj 50-tisíc obávaných janičiarov. Európa sa ich vojsku postaviť nemohla, po roku 1517 sa stále otriasala pod vplyvom protestantskej reformácie.

Východné Stredomorie však bolo napriek osmanskej moci pod nadvládou Benátok. Vyčerpanosť tejto obchodnej veľmoci sa však začala prejavovať a mnohé benátske prístavy boli slabo chránené. Niet divu, že v roku 1570 im Osmani a ich 60-tisícové vojsko vytrhlo z rúk Cyprus. Nikózia padla už po 45-dňovom obliehaní a jej 20-tisíc obyvateľov povraždili. Mesto Famagusta sa udržalo dlhšie a napokon kapitulovalo po príslube, že ho budú môcť Benátčania slobodne opustiť. Osmani však prisahu porušili a uvrhli ich do otroctva. Veliteľ obrany Marcantonio Bragadino bol odsúdený na sťahovanie kože zaživa, pretože vďaka jeho snahe padlo pri obliehaní mesta 50-tisíc nepriateľských mužov. Jeho kožu vypchatú slamou poslali do Konštantínopolu na rozveselenie sultána. Benátčanov táto nehanebnosť rozzúrila. Požiadali teda o pomoc pápeža Pia. V. a ostatné európske štáty.

Kráľom vtedy zrejme najmocnejšieho katolíckeho štátu, Španielska, bol Filip II. V tom čase bojoval proti moslimom zo severnej Afriky, ktorí žiadali o pomoc osmanského sultána. Španieli boli v tom čase na vrchole síl: z Pyrenejského polostrova pred takmer sto rokmi vyhnali posledných prívržencov islamu a ovládali kolónie v Novom svete, takže boli schopní postaviť sa osmanskej moci. Angličania a Francúzi sa však báli zapojiť do

konfliktu, ktorý by v konečnom dôsledku mohol zvýšiť prestíž Španielov. Dokonca aj Benátčania sa obávali, že by sa moc Filipa II. mohla rozšíriť do východného Stredomoria.

Všetko však vyriešili diplomatické schopnosti a peniaze pápeža Pia V. Tomu sa podarilo dať dokopy nepravdepodobných spojencov a v roku 1571 vytvoril takzvanú Svätú ligu: koalíciu Španiel-ska, Pápežského štátu, Benátok, Janova a rádu maltézskeho rytierov. Jej veliteľom sa stal Juan de Austria, ľavoboček cisára Svätej ríše rímskej a španielskeho kráľa Karola V. Vojaci a námorníci dostali požehnanie 16. septembra. Následne sa vydali z mesta Messina smerom na

ostrov Korfu v Iónskom mori. Spreádzali ich spravodlivý hnev a chuť pomstiť sa za násilnosti, ktoré Osmanmi spáchali na Cypre. Práve tieto dva faktory zrejme najviac pomohli zmierniť rozpory medzi jednotlivými členmi Svätej ligy.

Katolícka flotila sa pomaly dostala do Korintského zálivu, keď vtom muži z predných lodí zbadali nepriateľa. Juan de Austria dal okamžite pokyn na vytvorenie bojovej formácie, a jeho turecký náprotivok mal od sultána rozkaz bojovať s kresťanmi. Bitka bola neodvratná. Na osmanskej strane sa nachádzalo 220 galér, približne 60 menších lodí, 34-tisíc vojakov, 13-tisíc námorníkov a 41-tisíc veslárov, z ktorých

prevažnú väčšinu tvorili kresťanskí otroci. Svätá liga mala k dispozícii 207 galér, šesť benátskych ozbrojených galeás, 30 menších lodí, 30-tisíc vojakov, 13-tisíc námorníkov a 43-tisíc veslárov. Oproti Osmanom mali dve nesporné výhody. Prvou bola prítomnosť španielskych profesionálnych pešiakov, ktorí tvorili väčšinu ozbrojených zložiek Svätej ligy, a boli zrejme najkvalitnejšou bojovou silou vo vtedajšej Európe.

pe. Druhou bola početná prevaha kanónov: Osmanmi ich mali na lodiach 750, katolíci až 1800. Dve masívne flotily sa zrazili. Ľavé krídlo pod vedením Benátčanov stabilne postupovalo, ich kanóny robili z tureckých galér kopy plávajúcich triesok. Španieli a Taliani zaostávali len minimálne, bol to však jeden odvážny čin, ktorý prevážil misky víťazstva na stranu Svätej ligy. Juan de Austria dal posádke svojej vlajkovej lode pokyn, aby kormidlovala priamo smerom k hlavnému osmanskému plavidlu, ktorému velil Muezzinade Ali Paša. Plánoval ho zabiť alebo zajať. Boj na mori v tom čase neprebíhal len za pomoci kanónov, ale aj medzi mužmi na palubách. Plavidlá sa navzájom zahákovali a nastala chvíľa pušiek, pištolí a chladnej ocele. Presne tak vyzeral aj stret dvoch vlajkových lodí v mori sfarbenom krvou. Na Pašovu loď menom Sultana vybehlo 300 skúsených Španielov vedených kapucínskym

mníchom, ktorý na sebe mal len tuniku a v ruke držal krucifix. Po minútach zúrivého boja hnev Španielov napokon Sultanu pokoril. Osmanskému admirálovi sťali hlavu a napichli ju na hrot jeho vlastnej vlajkovej žrde. Morálku moslimov pohľad na ich mŕtveho veliteľa absolútne zdecimoval. Začali ustupovať, avšak stále pod paľbou katolíckych diel. Keď sa dym o celé hodiny neskôr konečne rozplynul, naskytl sa vojakom Svätej ligy pohľad na skutočné dielo skazy. V mori plávalo osemtisíc mŕtvych tiel Osmanov a takmer rovnaký počet ich spolubojovníkov. Sultán prišiel o takmer 170 lodí, 50 z nich Európania potopili, zvyšok zajali spolu s desiatimi tisíckami moslimov. Oni samotní stratili len 12 galér a navyše oslobodili 12-tisíc veslárov.

Víťazi boli priveľmi unavení, než aby veslovali za utekajúcimi nepriateľmi. Je možné, že po rozdrvení veľkej časti osmanskej flotily mohla nasledovať výprava do Konštantínopolu, ale nestalo sa tak. Svätá liga si len podľa zásluh rozdelila korisť a vydala sa späť do západnej Európy, kde jej členov čakalo všeobecné uznanie. Oslavy v Benátkach i iných mestách boli priam neuveriteľné. Po celej Európe zneli kostolné zvony, maliari sa priam predbiehali v tom, kto vytvorí krajší a vernejší obraz bitky. Pius V. sa snažil prinútiť európskych mocnárov, aby sa spojili a viedli vojnu proti Osmanom, ako však vieme, bolo to márne.

Bitka pri Lepante zmenila pomer síl v Európe len mierne. Lepanto však zmenilo mýtus o osmanskej neporaziteľnosti. V prvom rade išlo o psychologický triumf, ktorý dokázal, že moslimovia nemajú monopol

na odvahu a vojenské schopnosti. A tak, hoci sa polmesiac šírila ďalej, dostala morálka katolíkov presne tú podporu, ktorú potrebovala.

spracoval JV

Święty Jan Paweł II na znaczkach pocztowych swiata 2005-2015

Po štyroch rokoch - keď profesor Waldemar Chrostowski (1951) vydal knihu „Święty Jan Paweł II na znaczkach pocztowych swiata 1978-2005“, v ktorej chronologicky (doslova dokumentárne) zachytáva všetky známky sveta, ktoré zobrazujú tohto svätého pápeža počas jeho pontifikátu - vychádza pokračovanie. V druhom diele sú zachytené známky od apríla 2005 (od jeho smrti) do konca roka 2015. Formátom, spracovaním i grafikou kniha doslova nadväzuje na prvý diel. Zobrazuje vyše 1.400 filatelistických položiek (známky, hárčky, UTL,...) zo 101 štátov, ktoré vyšli v tomto období k téme „Ján Pavol II.“

Kniha má 440 strán, pevnú väzbu, vydalo ju vydavateľstvo Biały Kruk Sp. z o.o. Kraków v roku 2021 (na internete bola cena 119.- zł).

Kniha je iste vzácnou pomôckou pre zberateľov motívu svätého pápeža Jána Pavla II. vo filatelii.

Ďakujem autorovi za túto publikáciu i za to, že mi daroval jeden exemplár.

JV

Vianočný príbeh

Tento príbeh sa skutočne stal. Jeho dejiskom bol poštový úrad v malom okresnom meste, ktorý nechce byť menovaný. Osadenstvo pošty tvorili samé ženy. Ich každodenná monotónna práca dostala iné, vyššie obrátky zakaždým, keď sa blížili Vianoce. Viac práce, viac starostí a to tak v službe, ako aj doma.

Jedného dňa, keď sa už blížili Vianočné sviatky, pracovníčka, ktorá zatriedovala zásielky sa zrazu ozvala: No a čo teraz? Spolupracovníčky na ňu len nechápavo pozerali. Čo je, čo sa stalo?

List. Adresát: Ježiškovi.

Korešpondenčný lístok bol vybratý z poštovej schránky.

A čítali spolu: „Milý Ježiško, pošli mi prosím Ťa, tisíc korún. Vieš, som sirota a okrem starkej nemám nikoho. A starká sa o mňa vzorne stará a chcel by som sa jej nejako zavďačiť, kúpiť jej papuče, ovocie, nejaké sladkosti a tak, aby sme sa cez Vianoce mali fajn. Milý Ježiško, ešte raz Ťa veľmi pekne prosím. Ty si dobrý a môžeš všetko. Sľubujem Ti, že aj ja budem dobrý. Bozkáva Ťa Tvoj Jožko.“

Poštárky mudrovali, ale nič nevymysleli. Ak to pošlú primátorovi, sekretárka to hodí do koša. Zrazu sa jedna z nich ozvala: Ženy, ale veď ja toho Jožka poznám, býva na našej ulici a je naozaj sirota a naozaj sa o neho tá starká vzorne stará. Je to také múdre, osemročné chlapča, také živé striebro, všade ho je plno, kde sa niečo robí a kde môže pomôcť. Ženy, spravme dobrý skutok, poskladajme sa, koľko bude, toľko bude a ja mu cestou z práce tie peniažky vhodím do schránky. Stalo sa. A každá dala podľa svojich možností. Po spočítaní im chýbalo pár koruniek, aby mali okrúhlu sumu: päťsto korún slovenských. Doložili a zamenili za päťsto korunovú bankovku, ktorú vložili do obálky, ešte dali pečiatku a napísali adresu: Jožkovi. A na zadnú stranu obálky: od Ježiška. Poštárka z tej ulice potom vzácnu zásielku dala do schránky.

A ženy boli šťastné a hrial ich dobrý pocit, že urobili dobrý skutok.

A prišli Vianoce a s nimi bežné starosti. Po nich prišiel Nový rok a po ňom už zase kolotoč každodennej monotónnej práce. Aj poštárky už zabudli na spomínaný vianočný príbeh. Až raz ...

Pri triedení zásielok z poštovej schránky, pracovníčka zrazu nahlas zvolala: Ženy, list Ježiškovi!

Hneď ju všetky obkolesili: Čítaj, čítaj nahlas. A slzy sa im kotúľali po tvári od dojatia.

A čítala: „Milý Ježiško, veľmi pekne Ti ďakujem za peniaze, ktoré si mi poslal. Veľmi si ma potešil. Kúpil som starkej papuče, banány, aj ananás, aj mandarínky, citróny a iné dobroty. No, mali sme sa fajn! Milý Ježiško, ešte raz Ti veľmi pekne ďakujem. Si naozaj veľmi, veľmi dobrý! Škoda len, že nie všetci ľudia na tomto svete sú takí dobrí ako Ty! Lebo, vieš milý Ježiško, z tých tisíc korún, ktoré si mi poslal, mi tie mrchy na pošte polovicu vybrali! Bozkáva Ťa Tvoj Jožko.“

Michal Kiššimon

Novinky Slovenskej pošty – kresťanská tematika

18.10.2021: UMENIE: Matthäus Merian (1593-1650)

- nominálna hodnota: 2,20€ (hárček)
- autor výtvarného návrhu: akad. mal. Rudolf Cigánik
- rytec: akad. mal. Rudolf Cigánik
- tlačiareň: Tiskárna Hradištko, s.r.o.
- technika tlače: ocelotlač z plochej platne v kombinácii s ofsetom
- náklad: 50.000 kusov

Na portáli Slovenskej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Matthäus Merian st. (1593–1650), pôvodom švajčiarsky rytec pôsobiaci vo Frankfurte nad Mohanom, je u nás známy predovšetkým vedutou Prešporku (Bratislavy), jedinou z územia dnešného Slovenska, ktorú zaradil do svojho impozantného historicko-geografického knižného diela *Archontologia cosmica* vydaného vo Frankfurte nad Mohanom v roku 1638. Prešporok sa totiž od roku 1536 v dôsledku osmanskej expanzie stal novým hlavným a korunovačným mestom Kráľovského Uhorska. Aj samotná veduta je významná, veď patrí k najznámejším a zároveň najkrajším pohľadom na Bratislavu. Dôležitá je aj tým, že predstavuje prakticky prvý a na dlhé obdobie vzorový pohľad na mesto zo severnej strany, čím vyvážila južné pohľady od Dunaja vytvárané už vyše 50 rokov predtým.

Matthäus Merian patril vo svojej dobe k najplodnejším tvorcom a vydavateľom nielen v Nemecku, ale v podstate aj v celoeurópskom meradle. Pre svoje obchodne úspešné projekty tak mohol zamestnávať stále viac a viac dobrých grafikov. Na druhej strane, zaužívanú trojčlenku v signatúrach listov – tvorca predlohy, výkonný grafik a vydavateľ – často a vedome zužoval na svoje meno, ktoré sa stávalo firemnou značkou a

práca jeho spolupracovníkov v dielni tak ostávala anonymná. A to bol zrejme tiež hlavný dôvod, prečo vlastne nevieme, kto je autorom pôvodnej kresby nášho pohľadu. Môžeme sa len domnievať, že išlo o staršiu predlohu, veď v roku vydania veduty naberal hrad počas tzv. pálfyovskej prestavby v rokoch 1635–1649 podobu pravidelného castella, ktorá už pripomínala tú dnešnú.

Nielen kvalitná predloha, ale aj jej precízne a s detailom pracujúce grafické spracovanie mohli byť aj základom konceptu vytvorenia hárčeka známky prostred-

FDC

níctvom výrazného detailu. Ani tak však rytec pri jej realizácii nemohol originál „kopírovať“ jedna k jednej, ale musel ho zmenšiť, no svojim poňatím sa k „reprodukcii“ grafiky veľmi priblížil. Vydarená typografia s jemným farebným akcentom i celý hárček robia z tejto známky skutočný zberateľský zážitok. Emisiu dopĺňa portrét Matthäusa Meriana st. na prítlači FDC spracovaný podľa rytiny Joachima von Sandrartom (1608–1688) a na FDC pečiatke je figurálny motív kráčajúceho chodca prevzatý z veduty Bratislavy.

S emisiou okrem FDC vychádza i príležitostná tlač.

12.11.2021: Vianočná pošta 2021

- nominálna hodnota: T2 50g (0,65€)
- autor výtvarného návrhu: Boris Meluš
- tlačiareň: Tiskárna Hradištko, s.r.o.
- technika tlače: ofset
- náklad: 1,000.000 kusov

Na portáli Slovenskej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Aj tento rok Slovenská pošta v spolupráci s partnerom organizuje výnimočný projekt Vianočná pošta pre Ježiška, ktorý sa stal neodmysliteľnou súčasťou vianočného obdobia. Je to už dvadsiaty tretíkrát, čo deti môžu poslať svoje tajné želania, predstavy o vysnívaných darčekom, kresbičky či pozdravy Ježiškovi na adresu „Ježiško 999 99“.

Od vzniku projektu Ježiško dostal a odpovedal na viac ako 2 milióny listov od detí z celého sveta. Spolu s odpoveďou sa každé dieťa môže tešiť aj na malé vianočné prekvapenie.

Slovenská pošta každý rok ocení detského autora výnimočnej kresby venovanej Vianočiam. Detská kresba sa stane predlohou vianočnej poštovej známky v nasledujúcom roku. Všetky informácie o Vianočnej pošte možno nájsť na stránke www.vianocnaposta.sk.

Námetom tohtoročnej príležitostnej poštovej známky z emisného radu „Vianočná pošta“ je kresba od Kristíny Gubienovej z Komárna. Dve zimne oblečené postavy pozorujú kométu, ktorá symbolizuje príchod Vianoc. Autorkou motívu FDC je Radka Ptáková z Turian. Jej farebný, veselý snehuliak s vianočnými ozdobami nás vyzýva k dobrej nálade a tešeniu sa na najkrajšie sviatky roka. Predlohou vianočnej pečiatky FDC je anjelič, tiež symbol Vianoc a čistej detskej úprimnosti. Autorkou kresby je Nelka Šoučíková z Banskej Štiavnice. Všetky kresby vybrala Realizačná komisia známkovej tvorby z obrázkov, ktoré boli poslané spolu s vianočnými listami v roku 2020. Grafickú úpravu výtvarných návrhov zhotovil grafický dizajnér Boris Meluš.

12.11.2021: Vianoce 2021: Ľudová fajansa

- nominálna hodnota: T2 50g (0,65€)
- autor výtvarného návrhu: Adrian Ferda
- tlačiareň: Tiskárna Hradištko, s.r.o.
- technika tlače: ofset
- náklad: 1,000.000 kusov

Na portáli Slovenskej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

FDC

Ignác Bizmayer (20.4.1922, Košolná – 15.8.2019, Modra) patrí medzi vrcholných tvorcov keramickej figurálnej plastiky. Vychádzal z ľudovej fajansy, zo zvykov a tradícií slovenského ľudu, inšpiroval sa dielami Ferdiša Kostku, Heřmana Landsfelda, Frantu a Joža Úprku. Ako učeň a mladý zamestnanec Slovenskej ľudovej majoliky v Modre maľoval podľa predložených vzorov tanier, vázy, džbány väčších i menších rozmerov. Postupne vnášal do tvorby vlastnú inováciu a zdokonaľoval sa. Do jeho pozornosti sa dostala podoba závesných reliéfov, ktoré boli najskôr ryté, potom maľované. Figurálne plastiky a kompozície mali detaily sprvu domalované štetcom, neskôr boli modelované výhradne prstami, v čom Ignác Bizmayer získal dokonalú majstrovskú zručnosť a zachytil živý výraz modelovaných výjavov.

Dielo Ignáca Bizmayera je zaraďované do viacerých okruhov: biblická tematika, motívy vinohradníckeho roka, zbojníci a jánošíkovské tradície, téma protifašistického odboja, kapely hudcov a sólisti, ženy a muži pri tradičných ľudových prácach, motívy trhov, svadobné motívy, zvieratká a vtáčiky, motívy detí. Vyhranená tematická skladba umožnila umelcovi variácie jednej témy vo viacerých stvárneniach, bola zdokonalená rokmi praxe na najvyššiu úroveň.

Medzi biblické témy Ignáca Bizmayera

patrí keramický reliéf Madona. Vznikol v r. 1986, predstavuje Pannu Máriu s Ježiškom na rukách a s holubicou. Reliéfny tanier Klaňanie troch kráľov (1994) obsahuje na dne figurálny motív tradičnej betlehemských jaslíčiek s Ježišom a s Klaňaním sa Troch kráľov. Keramická plastika Ženy z Liptovskej Lúžnej (1981) v tradičnom odevu daného regiónu je ukážkou zimnej kompozície. Uvedené diela patria do zbierkového fondu SNM-Múzea Ľudovíta Štúra v Modre, ktoré spravuje i Galériu národného umelca Ignáca Bizmayera.

Medzi najvýznamnejšie ocenenia tvorby Ignáca Bizmayera patrí titul národný umelec (1982), Pocta Karola Plicku (1995) a Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj výtvarného umenia a figurálnej tvorby (2003).

So známou okrem FDC vychádza i známkový zošitok a celinová pohľadnica.

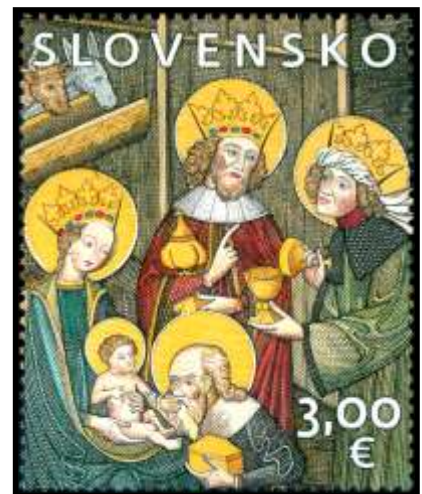

1.12.2021: UMENIE: Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec (okolo r. 1450)

- nominálna hodnota: 3,00€ (hárček)
- rytec: František Horniak
- tlačiareň: Tiskárna Hradištko, s.r.o.
- technika tlače: ocelotlač z plochých platní
- náklad: 50.000 kusov

Na portáli Slovenskej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Obraz z pražskej zbierky predstavuje populárny námet Epifánia – Klaňania Troch kráľov (Mt 2, 1-12). Z hľadiska jeho funkcie ide o pôstnu stranu krídla (zatvoreného) oltára. Na pozadí tmavej krajiny so stajňou s oslom a volom, vidno skupinu postáv s Pannou Máriou s Ježišom na kolenách a troma vekom odlišiteľnými kráľmi. Najstarší z nich, bez koruny na hlave, kľučí a bozkáva Ježišovu ruku. Dvaja mladší navzájom komunikujú, na hlavách majú koruny zvýraznené žltými svätožiarami. Motív klaňania je rozšírený o Zvestovanie pastierom – dvaja z nich sa objavujú na pahorku v pozadí s ovcami, anjel sa im formou textu na nápisovej páske prihovára hymnom gloria in excelsis deo et in terra p[ax] hominibus bonae voluntatis] (Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle).

FDC

Spišská dielňa, v ktorej bol obraz namaľovaný, reprezentovala tzv. „skromný štýl“ stredoeurópskeho maliarstva zhruba z polovice 15.storočia. Jej najznámejším dielom je Oltár sv. Štefana a Imricha v Matejovciach, dnes časť Popradu (po roku

1450). Tento vo svojom formálnom repertoári vedome zredukovaný štýl bol do istej miery reakciou na tvarové bohatstvo predošlého tzv. „krásneho slohu“. Pod vplyvom kritiky obrazov zo strany husitov a neskôr tiež františkánskych (observantských) kazateľov sa rozšíril v Strednej Európe, najmä v Malopoľsku (s centrom v Krakove) a na Spiši, no siahal až do Košíc či južných Čiech. Ako spišský obraz prišiel k zaužívanej proveniencii „zo Zlatých Moraviec“ nie je celkom jasné, pražská Štátna zbierka starého umenia ho v roku 1938 získala na umeleckom trhu vo Viedni. Po vojne sa obraz desaťročia nachádzal v Slovenskej národnej galérii, až kým nebol v rámci reštitučného konania v roku 1995 vrátený Národnej galérii v Prahe.

So známkou okrem FDC vychádza i zvláštna ponuka – obálka s celým háčekom a pečiatkou „Klaňanie troch kráľov, Zlaté Moravce 1, 1.12.2021“.

3.12.2021: Deň poštovej známky: Mikuláš Klimčák (1921-2016)

- nominálna hodnota: 0,75€
- autor výtvarného návrhu: Doc. akad. mal. Martin Činovský ArtD.
- tlačiareň: Tiskárna Hradištko, s.r.o.
- technika tlače: ofset
- náklad: 300.000 kusov

Na portáli Slovenskej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Akademický maliar Mikuláš Klimčák sa narodil 16.novembra 1921 v Humennom. Vyrástol v prostredí gréckokatolíckeho spoločenstva v čase, keď sa na Slovensku začali

FDC

ozývať slovenskí gréckokatolíci s požiadavkou na používanie materinského jazyka v liturgii. Táto ich snaha súvisela so znovuobjavením koreňov Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, s hľadaním jej histórie a s prepojením v duchovnom i historickom kontexte s misiou solúnskych bratov sv. Cyrila a Metoda. To s možnosťami, ktoré ponúkala doba, definovalo jeho umelecké i filozofické smerovanie vo všetkých oblastiach jeho všestrannej tvorby; bol maliarom, sochárom, monumentalistom, ilustrátorom, reštaurátorom a ikonopiscom. Počas štúdií v Bratislave a

Prahe mali na neho vplyv také osobnosti, ako bol J. Mudroch, F. Tichý a J. Novák.

V roku 1950 sa Mikuláš Klimčák usídlil v Bratislave, ktorá sa stala jeho domovom po zvyšok života. Jeho gobelín Byzantská misia na Veľkej Morave skrášľuje historické múry Bratislavského hradu. Majster vytvoril aj pôvodný sarkofág pre dnes blahoslaveného prešovského biskupa Pavla Petra Gojdiča, ilustroval časopis Slovo a vymaľoval niekoľko gréckokatolíckych cerkví. Jeho diela sa nachádzajú aj v cerkvi v jeho rodnom Humennom, kde vyrastal, či v bazilike v Ľutine. Práve tu sa pripravuje výstavba galérie nesúcej jeho meno.

Jeho dielo zobrazujúce narodenie Ježiša Krista sa stalo predlohou poštovej známky, ktorá vyšla k Vianociam 1997. Aj na nej je viditeľný netradičný prístup k ikonografii, kde ikonografické motívy stvárnjuje moderným umeleckým štýlom. Medzi diela, v ktorých sa prelínajú všetky aspekty

tvorby Mikuláša Klimčáka, patrí obraz Hospod' Boh Savaot z roku 1997, kde sa moderné ikonografické spracovanie prepája s monumentálnou tvorbou. Mikuláš Klimčák zomrel 2.marca 2016 v Bratislave a je pochovaný na miestnom Ondrejskom cintoríne.

Motív známky: Detail Gobelínu Byzantská misia na Veľkej Morave, 1971, majetok NR SR. Motív kupónu: Narodenie v Betleheme, líniová rozkresba známky z roku 1997, majetok SP. Prítlač FDC: Obraz Hospod' Boh Savaot, 1997 z Domu sv. Mikuláša v Ľutíne, Majetok Gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove. Pečiatka FDC: Prekresba ilustrácie z časopisu Slovo.

So známku okrem FDC vychádza i nálepný list.

1.6.2020: Anketa o najkrajšiu poštovú známku 2019

Poštový lístok s prítlačou: 303 CDV 267/20

Náklad: 2.600 kusov

Na prítlači je slovenský dvojkríž.

2.7.2020: Svätovácká cesta z Levoče na Donovaly

Poštový lístok s prítlačou: 304 CDV 267/20

Autor prítlače: Adrian Ferda

Na prítlači je levočská bazilika sv. Jakuba.

18.6.2021: Bratislavské zberateľské dni 2021

Poštový lístok s prítlačou: 307 CDV 226/21

Autor prítlače: Adrian Ferda

Náklad: 1.500 kusov

Na prítlači sú i bratislavské kostoly.

12.7.2021: 700.výročie udelenia privilégii mestu Žilina

Poštový lístok s prítlačou: 308 CDV 226/21

Autor prítlače: Adrian Ferda

Na prítlači kráľ drží žezlo ukončené krížom.

27.9.2021: 100 rokov filatelistického klubu v Žiline

Celinová obálka - pesonalizovaná: 008 COP 001/21

Autor: Adrian Ferda

Na prítlači katedrála Najsvätejšej Trojice v Žiline a žilinský erb - dvojkríž.

Novinky České pošty – křesťanská tematika

10.11.2021: Vianoce

- nominální hodnota: B (19.-Kč)
- výtvarný návrh: Pavel Sivko
- technika tlače: ofset + vřna sieťotlačou
- náklad: 3,500.000 kusov

Na portáli České pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Námět: klasické vánoční motivy – vánoční ozdoby a větvičky s perníčky. Vánoční motiv dokresluje i vůně Vánoc, která je na známku přidána poprvé.

Vánoce jsou druhým nejvýznamnějším křesťanským svátkem. V evropském kulturním prostředí jsou považovány za nejvýznamnější svátek v roce i pro ateisty. Za vánoční období je považováno období od adventu do Tří králů. Se slavením Vánoc a s dobou adventní je spojeno množství rituálů a zvyklostí. Mezi nejznámější vánoční zvyky patří zdobení vánočního stromčeka, pečení cukroví a v neposlední řadě štědrovečerní večeře, po které bývá zvykem rozbalovat vánoční dárky.

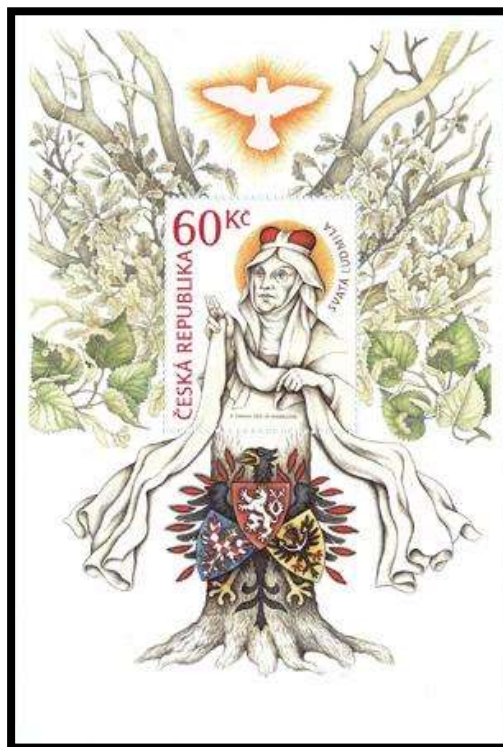

10.11.2021:

- nominální hodnota: 60.-Kč – aršík
- výtvarný návrh: Karel Zeman
- autor rytiny: Miloš Ondráček
- technika tlače: ocelotlač z plochej dosky kombinovaný s ofsetom a sieťotlačou
- náklad: 31.000 kusov

Na portáli České pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Svatá Ludmila je jedním z významných předků českých panovníků a nejstarší českou světící. Je známá jako zastánkyně křesťanských hodnot a proslula svou dobročinností. Stála u zrodu vlády Přemyslovců i nástupu křesťanství v českých zemích a tím i u počátku moderních českých dějin. Narodila se kolem roku 860 n. l. a pocházela z knížecího rodu Pšovů, kde byla vychována jako pohanka. Jako velmi mladá se stala manželkou prvního českého doloženého přemyslovského knížete Bořivoje I. Porodila mu několik dětí, významným je především Spytihněv a Vratislav, kteří později dosedli na knížecí stolec. Převratnou událostí, která měla podstatný vliv na rostoucí převahu Přemyslovců v českých zemích, bylo přijetí křtu Bořivoje I. přímo z rukou slovanského věrozvěsta a arcibiskupa Metoděje. Sama Ludmila také přijala křest a stala se šířitelkou křesťanského myšlení a hodnot. Bořivoj I. zemřel ještě před dosažením dospělosti svého prvního syna a vládu nad Čechami převzal velkomoravský kníže. Ludmila, která se vždy snažila ovlivňovat soudobou

politickou situaci, neodešla do ústraní, jak by se od vdovy očekávalo, ale účastnila se veřejného života a zabezpečila přechod vlády na své syny a odpoutání

Čech od Velké Moravy. Po smrti prvorozeného Spytihněva a nástupu Vratislava I. k vládě, vychovávala jeho syny Václava a Boleslava. Po smrti Vratislava I. zůstala Ludmila nadále péče o výchovu budoucího knížete, Vratislavově manželce Drahomíře bylo svěřeno regentství. Obě ženy měly rozdílné názory jak na politiku Čech, tak na víru a tím i na výchovu následníka. Ludmila budoucího knížete vychovávala v přirozené zbožnosti a důraz kladla i na vzdělání a křesťanské hodnoty. Drahomíra naproti tomu nebyla nakloněna křesťanské víře a ráda by viděla svého syna jako tvrdého nekompromisního vládce. Spory obou žen vyvrcholily vraždou Ludmily. Byla uškrcena, protože prolítí její krve by patrně vedlo k prohlášení za mučednici. Když se mladý kníže Václav ujal vlády, nechal její ostatky převézt do Prahy do kostela sv. Jiří, aby ji měl nablízku, což svědčí o jejich blízkém vztahu. Kult sv. Ludmily se brzy začal šířit po celé zemi. Kanonizována byla v roce 1144 jako první slovanská světice. Námět FDC: motiv uškrcení svaté Ludmily

30.11.2021: Pražské Jezulátko

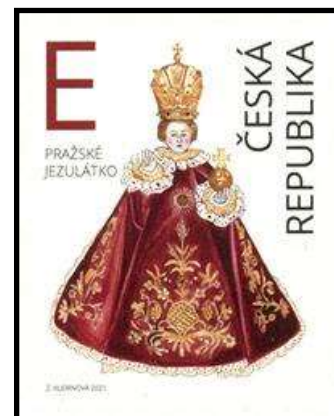
- nominální hodnota: E (39.-Kč)
- výtvarný návrh: Zdeňka Kudrnová
- technika tlače: plnofarebný ofset
- náklad: 1,600.000 kusov

Na portáli Českej pošty môžeme sa dozvedieť k tejto známke nasledovné:

Námět: Pražské Jezulátko v červených šatech.

Pražské Jezulátko je malá dřevěná soška s povrchem vymodelovaným z barevného vosku zobrazující Ježíše Krista v útlém dětství, vystavená v chrámu Panny Marie Vítězné na Malé Straně v Praze. Soška Pražského Jezulátka je stará více než 400 let. Soška Pražského Jezulátka pochází podle pramenů ze Španělska. Zde také byla pravděpodobně zhotovena ve druhé polovině 16. století nebo dříve. Legenda vypráví, že se Ježíšek zázračně ukázal jistému mnichovi, který podle jeho podoby sošku vymodeloval. Podle jiné legendy vlastnila sošku svatá Terezie od Ježíše, která velmi uctívala Ježíšovo dětství.

Ježíšek je oblečený do dlouhé košilky, pod níž jsou vidět bosé nožky. Soška se obléká do královských rouch, v minulosti byla zdobena vzácnými šperky, které pocházely z darů věřících. Hlavu Jezulátka zdobí historická korunka. Korunka se nenasazuje přímo na sošku, je připevněna samostatně těsně nad Jezulátkem.

Kronika SV.GABRIELA

- z polskej Poznane sme dostali pozdrav z blahorečenia kardinála Štefana Wyszynského

- z Rakúska je tu pozdrav z osláv 70.výročia založenia St.Gabriel

Österreichischer Philatelistenverein
St. Gabriel

70 Jahre Österreichischer Philatelistenverein St. Gabriel

ÖSTERREICH 85 ÖSTERREICH 85 ÖSTERREICH 85

Andreasaltar - Museum am Dom - St. Pölten

70 Jahre Österr. Philatelistenverein St. Gabriel
1951 initiierten P. Richard Banka SDB, Franz Lutz und Franz Aumann die Gründung der Gilde St. Gabriel. Mehr als 450 philatelistische Veranstaltungen mit Sonderpostamt, Sonderstempel und Briefmarkenschau kennzeichnen seitdem das vielfältige Wirken der Gilde St. Gabriel im Dienst der christlichen Motivphilatelie.

- a už sú tu i prvé vianočné pozdravy

20 G+M+B 22
12. 11. 2021 2101 Maribor
PRVI DAN

Österreichischer Philatelistenverein
St. Gabriel

Der 1699 nach einem Entwurf von Matthias Steinl errichtete Josefaltar zeigt ein Bild von Anton Schoonjans um 1700, mit einer seltenen Darstellung des jugendlichen Josef mit dem Jesuskind in seinen Armen.

5 10 ÖSTERREICH 85

HL. JOSEF MIT JESUSKIND
JOSESALTAR, STEPHANSDOM
BRIEFMARKENSCHAU ST. GABRIEL
25.09.2021 - 3100 ST. PÖLTEN

WEIHNACHTEN
HL. JOSEF MIT JESUSKIND
JOSESALTAR, STEPHANSDOM
BRIEFMARKENSCHAU ST. GABRIEL
25.09.2021 - 3100 ST. PÖLTEN

HL.
Jon VALLO
Stefana Starku 3/3
GAHOI TRAVLIANIKA
TEPLA
SLOWAKEI

- a opäť filatelistická nádielka z Močenku

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

1000
17.9.2021

1851 Novovýšňo sa stala
Národnou Trojicou
Močenok, 1.10.2021

50p

Močenok

1851 ZASTAVENIE MORU A ZACHRANENIE ŽIVOTA
1.10.2021 MOČENOK

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

100 Prvý Ochranný Spoločnosť
Bánič, vlastenc. prvok
Močenok, 15.10.2021

50p

100 ALEXANDER DUBČEK - VLASTINEC, POLITIK, HUMANISTA
1921 - 1992
Močenok, 29.10.2021

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

100 Alexander Dubček
politik, vlastenc. humanista
Močenok, 29.10.2021

50p

100 ALEXANDER DUBČEK - VLASTINEC, POLITIK, HUMANISTA
1921 - 1992
Močenok, 29.10.2021

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

100 VÝROČIE MEMORANDA NÁRODA SLOVENSKÉHO
1861
12.11.2021 MOČENOK

50p

150 Slovenský národný strana
1871 - 2021
Močenok, 12.11.2021

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

150 Slovenský národný strana
1871 - 2021
Močenok, 12.11.2021

50p

100 VÝROČIE MEMORANDA NÁRODA SLOVENSKÉHO
1861
12.11.2021 MOČENOK

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

100 Rudolf Černý - knaž, odborný
politik, bol prvého národného i komunistického
Močenok, 26.11.2021

50p

100 VÝROČIE MEMORANDA NÁRODA SLOVENSKÉHO
1861
12.11.2021 MOČENOK

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

SLOVENSKO

Pod patronátom našej Matky Božej
sv. Gertrúdy a sv. Anny Pavla II.
verejnosť cirkevnou-verejnou doložená
063 - 2021

100 Rudolf Černý - knaž, odborný
politik, bol prvého národného i komunistického
Močenok, 26.11.2021

50p

100 VÝROČIE MEMORANDA NÁRODA SLOVENSKÉHO
1861
12.11.2021 MOČENOK

Močenok

SSG^o S. Štefana 313
TRENČ. TEPLÁ

9.14.01

Viete že:

- 16.-19.septembra 2021 sa v Divadle Andreja Bagara v Nitre konala Národná filatelistická výstava jednorámových exponátov NITRA 2021. Okrem jednorámových exponátov tu bolo vo všetkých troch stupňoch vystavených i 7 päťrámových exponátov. V jednorámových exponátoch vystavovali i piati členovia SSG (K. Vydrová, M. Šajgalík, K. Milan, J. Rusnák a O. Gáťa) a v päťrámových dvaja členovia SSG (M. Šajgalík a J. Rusnák). Hodnotenie ich exponátov sa pohybovalo od striebornej (55 bodov) po zlatú medailu (75 bodov). Gratulujeme. V programe výstavy bolo aj vyhodnotenie ankety „Najkrajšia poštová známka roka 2020“.

Platba členských príspevkov:

Za rok 2020 ostalo nezaplatených ešte 13 členských príspevkov (ev. čísla): **53, 70, 87, 92, 127, 136, 150, 161, 170, 172, 175, 187, 189**

Za rok 2021 ostalo nezaplatených ešte 24 členských príspevkov (ev. čísla): **14, 53, 70, 77, 87, 92, 103, 113, 119, 127, 136, 150, 161, 170, 172, 173, 175, 179, 187, 189, 192, 194, 195, 198**

Za rok 2022 majú zaplatené členské títo členovia s evidenčným číslom: **1, 3, 10, 13, 18, 22, 31, 40, 45, 49, 51, 65, 72, 78, 82, 95, 97, 99, 105, 106, 124, 126, 128, 130, 134, 137, 138, 139, 147, 149, 151, 153, 156, 157, 166, 168, 176, 178, 180, 181, 184, 185, 186, 188, 190, 193, 196, 197**

Tento zoznam je zároveň i potvrdenka že členský príspevok je v tom-ktorom roku zaplatený.

Členská základňa SSG – stav k 6.12.2021

V našich radoch vítame jedného nového členov SSG:

198. **ŠURAN Marián**, Ing., 811 07 **BRATISLAVA**, Radlinského 28
náboženské motívy všeobecne

Želáme mu hodne potešenia i poučenia z kresťanskej filatelie - veríme, že sa bude medzi nami dobre cítiť a členstvo v SSG bude pre neho prínosom.

V 72. roku života zomrel 11.novembra 2021 **Ján KIZLING** (č. 17) z **Nižného Hrabovca**. Bol zakladajúcim členom SSG. Hoci na stretnutia nechodieval, bol zanietým propagátorom kresťanskej filatelie.

Nech odpočíva v pokoji. Pamätajme na neho v modlitbe.

V minulom čísle bol uvedený nový člen Ivan Tulipán z Prešova. Dostal som len informácie od nášho člena z Bardejova no nie prihlášku. Keď mal zaslať prihlášku, tak oznámil, že nechce byť členom. Preto aj keď už mal pridelené číslo (198), tak bolo mu zrušené a dostal ho náš nový člen z Bratislavy.

Ku dňu 6.12.2021 je celkový počet členov v SSG 103 (SR – 91, ČR – 8, Poľsko – 2, Rakúsko – 1, BRD – 1).

Christmas 2021

